

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Tudomány Iránt Érdeklődők! Kedves Vendégeink!

„A való pedig, akárki mit mond, többet ér a képzeletnél” – írja Széchenyi István *Világ* című munkájában. Sokrétű igazság ez, és bátorság kell, hogy az ember e szerint éljen. Miért sokrétű, és miért kell bátorság a valósághoz? Miért életbe vágó, hogy mindenkor a tudomány legfrissebb eredményeire figyelemmel alkalmazkodjunk a valósághoz, és ha szükséges, a jobb jövő érdekében akár át is rendezzük életünket?

Emberi természetünk eredendően hajlik arra, hogy a nehézségeket megkerüljük. Félünk a súlyos betegségtől, ezért nem merünk orvoshoz menni. Félünk a szeretet elvesztésétől, ezért kerüljük a konfrontációt. Félünk a teljes önmagunkat igénylő valóságos kapcsolódásoktól, ezért inkább a virtuális valóságba menekülünk. És általában félünk szembesülni a világ erőnket, lehetőségeinket meghaladó problémáival – a háborúval, a világjárvánnyal, a klímaváltozással –, ezért a félelem nyomán felgyűlt feszültségeinket arctalan online platformokon vezetjük le, vagy sokan megkönnyebbülést keresve az áltudományok világába menekülnek.

Pedig „a való, akárki mit mond, többet ér a képzeletnél”. Egy betegséggel időben szembenézve valódi gyógymódra találhatunk, vagy legalább méltó módon tudjuk elrendezni életünket. Valóságos emberi kapcsolatokban valódi segítségre és öröme lelhetünk. Csak a tudomány által leírt valóság ismerete és az annak bázisán való közös cselekvés hozhat megoldást a szorongató globális válságokra, legyen szó a felmelegedésről, egy új vírusról vagy a társadalmi feszültségek békés kezeléséről.

A valóság megismerése, és az ehhez illeszkedő életvitel kialakítása munkát igényel és alázatot. De amit ismerünk, attól nem félünk. Sőt, zsidó-keresztény gyökerű európai kultúránk forrása, a *Biblia* szerint megismerni

annyi, mint megszeretni. A tudomány pedig – ahogy idei mottónk mondja –: út a világ megismeréséhez. Vagyis: a világ szeretetéhez. A tudomány a valóság ismeretére és szeretetére nevel. A tudomány ünnepe tehát: a valóság ünnepe.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Idén 19. alkalommal kerül sor a Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozatra, amelynek nyitányát minden évben november 3-a jelenti, és amelybe hosszú heteken át a teljes magyar tudományosság bekapcsolódik szerte a Kárpát-medencében. Mindnyájan tudjuk, hogy 197 évvel ezelőtt Széchenyi István ezen a napon ajánlotta fel birtokainak éves jövedelmét egy Tudós Társaság alapítására. November 3-a így szimbolikusan a Magyar Tudományos Akadémia megalapítását jelenti: kiemelt nap a magyar tudományosság és a teljes magyar nemzet történetében. 197 évvel ezelőtt, ezen a napon, a felsőtáblához tartozó gróf beült az akkori megyeházán tartott kerületi ülésre, és a felismert igazság erős impulzusától vezérelve váratlanul szót kért. A megfelelő helyen, a kellő pillanatban. És amit mondott, az meghatározta a magyar tudomány és a magyar nemzet sorsának alakulását.

„Hallgatni, mikor beszélni kell, szintoly nagy hiba, mint beszélni, mikor inkább hallgatni kellett volna” – írja a gróf *Naplójában*. Beszélünk, amikor beszélni kell, emberként és tudósként egyaránt felelősségünk. A Széchenyi szellemi örökségét ápoló Akadémiának, amelynek közel kétszáz éve közfeladata, hogy a nemzet tanácsadójaként a tudomány objektivitásával segítse a döntéshozókat, különösen is az. Ez a felelős örökség vezeti az Akadémiát, amikor nyilvános állásfoglalásaiban és a mindenkori kormányzat munkáját segítő szakértői anyagaiban is rendre

kiáll a tudományos tények érvényre juttatása, a nemzet tudással való felvértezése mellett.

A Magyar Tudomány Ünnepe rendezvénysorozat során azokat a tudományos kérdéseket vizsgáljuk és tárjuk szakszerű és közérthető formában minden érdeklődő elé, amelyek megértése és megoldása életbe vágó, nem csupán nemzetünk, hanem Európa, sőt az egész emberiség számára. És emellett az élet izgalmas csodáiról, a bennünket körülvevő világ olyan dimenzióiról is szólunk, amelyeket csak napjainkban tár fel a tudomány. Kutatóként tudjuk: a valóság csodái messze felülmúlják képzeletünket. A következő hetekben ezt a csodát, a világ megismerésének örömét szeretnénk megosztani a társadalom minél szélesebb rétegével.

Kedves Érdeklődők!

A Magyar Tudomány Ünnepe programjai nem csupán arra alkalmasak, hogy átfogó képet nyújtsanak a tudomány legújabb eredményeiről, hanem azt is bemutatják, hogy milyen széles együttműködés valósul meg a hazai tudományosság különböző szereplői között. A Magyar Tudományos Akadémia Területi Bizottságai, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat, az ország különböző egyetemei, a rendezvénysorozatba bekapcsolódó minisztériumok és művészeti intézmények mind-mind változatossá, és évről-évre egyre gazdagabbá teszik a programkínálatot. Köszönöm a munkáját, kreatív kezdeményező-készségét mindenkinek, aki részt vesz az idei programsorozat megszervezésében. Mindannyian sokat tettek és tesznek azért, hogy a Magyar Tudomány Ünnepe valóban az egyetemes és teljes magyar tudomány ünnepe lehessen határon innen és túl.

A Hitelben Széchenyi István így írt: „oktassuk, világosítsuk fel egymást, álljunk sokan össze, mert mit tehet egy ember... Eldarabolva

hazánk tagos mezein hány szép feltétel s jóakarattal némul s némult el már, mely egyesüléssel s egyetértéssel vajmi szépet és nagyot alkotna s alkotott volna!” A Magyar Tudományos Akadémia köztestülete, osztályai, bizottságai már hosszú ideje hatékonyan működnek együtt egymással és az Akadémia mindenkorai vezetésével a tudomány eredményeinek közérthető megismertetésében, a kutatók munkájának közkinccsételében.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! Kedves Fiatalok!

Az MTÜ két különösen fontos célja idén a tudomány iránti bizalom erősítése, és a fiatal, kiemelten a középiskolás korosztály megszólítása. De az MTÜ csak az egyik eszközünk e célok elérésében.

Mint tudják, tavaly ősszel az Akadémia kezdeményezésére elindította a MTA Középiskolai Alumni Programot. Ennek keretében az évek során kutatóvá érett egykori diákok látogatnak el hajdani gimnáziumukba, gyakran más középiskolákba is, a határainkon innen vagy túl. Élményeiket, eddigi életútjukat, tapasztalataikat felidézve hozzák közelebb a fiatalokhoz a tudományos gondolkodás értékeit, módszertanát, hitelességének forrását, a kutatás világát tudomány-népszerűsítő előadások és az azt követő beszélgetések formájában.

Idén ősszel pedig meghirdettük az MTA Alumni Program középiskolai tanulmányi versenyét a klímaváltozásról és fenntarthatóságról. A versenyre nemcsak kérdésekkel, hanem a diákok alapos tájékozódását és a kérdéssel foglalkozni kívánó tanárok oktatói munkáját is segítő tudományos háttéranyagokkal is készültünk, amelyek összeállításában az érintett tudományos osztályok mellett kommunikációs és oktatási szakemberek is részt vettek, hogy a felkészülés ne csak tartalmas, de izgalmas is legyen. Az online fordulókkal kezdődő, majd

személyes jelenléttel tartott döntővel záruló verseny nemcsak az egy évvel ezelőtt indított program eredményességéhez járul hozzá, hanem egy olyan témával vonzza a fiatalokat a tudomány világához, amelyről naponta hallanak, amely személyesen érinti őket. Örömmel jelenthetem be, hogy a verseny iránt hatalmas az érdeklődés: csaknem 700 csapat jelezte részvételi szándékát.

A fiatalok megszólításában különösen számítunk, és a tapasztalatok alapján bizvást számíthatunk is a Fiatal Kutatók Akadémiájára. Fiatal kutatóink jelenléte a tudományos életben – ezen belül itt, a Magyar Tudomány Ünnepe – és a társadalom szolgálatában azért is fontos, mert ők beszélnek legjobban az egyetemisták, gimnazisták nyelvét, és nálunk, akadémikusoknál, idősebb kutatóknál sokkal jobban ismerik szokásaikat, kommunikációs csatornáikat.

Kedves Fiatalok! Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

A Magyar Tudomány Ünnepe nemcsak úgy közösségi ünnep, hogy a tudósok, kutatók elmondják, közzé-, vagyis közössé teszik a legfrissebb tudományos eredményeket. Hanem úgy is, hogy együtt gondolkodókként, valódi résztvevőkként számíthatunk Önökre, különösen az idén útjára induló Tudományünnep+ sorozatunk dinamikus programjain. Hiszen a tudomány mindenkié. Ahogy 197 évvel ezelőtt Széchenyi István felszólalásának célja is az volt, hogy a tudomány az egész nemzet javát szolgálja. Hogy megérezzük, felfedezzük együtt a tudomány titkait.

Hogy együtt járjunk az úton a világ megismerése felé, a világ, a valóság szeretete felé. Mert semmi sem igazolja hívebben a tudománynál: „a való, akárki mit mond, többet ér a képzeletnél”.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!